

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a Mgr. Ondřeje Mrákoty v právní věci žalobce: **Mgr. Ing. et Ing. Bc. R. O., MBA,** zast. advokátem JUDr. Ing. Ondřejem Lichnovským, se sídlem Sádky 1605/2, Prostějov, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství,** se sídlem v Brně, Masarykova 31 (původní žalovaný: Finanční ředitelství v Ostravě, se sídlem v Ostravě, Na Jízdárně 3), v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 4. 2013, č. j. 22 Af 111/2011 - 28,

takto:

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

Odůvodnění:

Žalobce (dále „stěžovatel“) se kasační stížností domáhá zrušení výše označeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě (dále „krajský soud“), kterým byla zamítnuta žaloba podaná proti rozhodnutím Finančního ředitelství v Ostravě ze dne 9. 5. 2011, č. j. 1106/11-1404-800231 a č. j. 1293/11-1401-800231, kterými byla zamítnuta odvolání žalobce podaná proti dodatečným platebním výměrům Finančního úřadu v Prostějově (dále „správce daně”) ze dne 21. 10. 2010, č. j. 137035/10/325961703066 a č. j. 137025/10/325961703066. Dodatečnými platebními výměry byla žalobci dodatečně vyměřena daň z nemovitostí za rok 2009 a 2010 dle zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o dani z nemovitostí“).

Nejvyšší správní soud na úvod konstatuje, že s účinností od 1. 1. 2013 byla dle ustanovení § 19 odst. 1 zákona č. 456/2011 Sb., o Finanční správě České republiky,

jednotlivá finanční ředitelství zrušena, a jejich právním nástupcem se ve smyslu ustanovení § 7 písm. a) zákona č. 456/2011 Sb. ve spojení s ustanovením § 69 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s."), stalo Odvolací finanční ředitelství se sídlem v Brně, s nímž je nadále v řízení pokračováno (dále jen „žalovaný").

I. Obsah kasační stížnosti

Rozsudek krajského soudu stěžovatel napadl nejprve blanketní, posléze doplněnou kasační stížností, ve které uplatňuje důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Stěžovatel napadá rozsudek krajského soudu z důvodu nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, s výhradou směřující k nesprávnému posouzení právní otázky již Nejvyšším správním soudem v rozsudku ze dne 15. 8. 2012, č. j. 1 Afs 27/2012 – 46. Právním názorem Nejvyššího správního soudu byl totiž krajský soud vázán a odůvodnil tak svůj postup v napadeném rozsudku.

Stěžovatel předesílá, že je obeznámen s principem nepravé retroaktivity a obecným přístupem k této otázce. Stěžovatel má však za to, že v celé věci je nutno zohlednit charakter právních vztahů, které jsou nepravou retroaktivitou dotčeny. Výjimečné postavení je pak nutno přisoudit těm právním vztahům, které jsou svým způsobem synallagmatickým ujednáním mezi státem (zákonodárcem) na straně jedné, a subjekty na straně druhé. Zavázal-li se tak stát zákonem k poskytnutí určitého protiplnění, je dle stěžovatele nutno k tomuto závazku přistupovat tak, jako by se jednalo o synallagmatický právní úkon. Stěžovatel v této souvislosti uvádí jako příklad část pátou správního řádu, pojednávající o veřejnoprávních smlouvách, která je co do principu *pacta sunt servanda* shodná s právní úpravou soukromoprávních smluv.

Ve vztahu k výše uvedenému stěžovatel konstatuje, že stát přijal a vyhlásil zákon, na základě kterého osvobodil při splnění určitých podmínek subjekty od povinnosti platit daň státu. Je to tak stát, kdo nyní tyto podmínky, které uvážil jako jsoucí v jeho neprospěch a tudíž dále nechtěné, jednostranně mění. Není přitom pochyb, že takovýto postup je v rozporu s principem *pacta sunt servanda*. Stěžovatel je přitom toho názoru, že je-li synallagmatický právní vztah upraven zákonem, pak pro něj uvedený princip musí platit o to silněji. Dle stěžovatele tam, kde je zákonem zaveden de facto synallagmatický právní vztah (a svým způsobem veřejný příslib) mezi státem na straně jedné a subjektem na straně druhé, nelze po splnění podmínek ze strany subjektu připustit jednostranné porušení ze strany státu (povinného). To navíc za situace, kdy uvedený právní vztah vznikl zcela na základě vůle státu samého, kdy to byl stát, kdo si dnešním pohledem nechtěná pravidla sám nastavil. V takovéto situaci je nutno považovat jednostrannou změnu za nepravou retroaktivitu porušující samotné základy práva a právního státu. Z tohoto důvodu je tak zde nutno nepravou retroaktivitu odmítnout.

Stěžovatel kasační stížnost uzavírá s tím, že krajský soud nesprávně posoudil přípustnost nepravé retroaktivity ve věci stěžovatele, v důsledku čehož pochybil, když rozhodnutí žalovaného nezrušil, potažmo že nepostupoval v intencích čl. 95 odst. 2

Ústavy. Tím došlo v řízení k vytýkané nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Vzhledem k výše uvedenému pak stěžovatel navrhuje, aby rozsudek krajského soudu ze dne 11. 4. 2013, č. j. 22 Af 111/2011 – 28 byl zrušen a věc vrácena žalovanému k novému řízení.

II. Vyjádření žalovaného

Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil s napadeným rozsudkem krajského soudu. Odkázal na čl. 4 odst. 1 a 11 odst. 5 Listiny základních práv a svobod s tím, že správce daně postupoval v projednávaném případě v souladu se zákonem o dani z nemovitostí a zákonem č. 1/2009 Sb. Posledně citovaný zákon přitom umožnil poskytnout ještě jedno osvobozené zdaňovací období (rok 2009). Uplatněním nároku na osvobození nevzniklo poplatníkovi automaticky právo na patnáctileté osvobození od daně ze staveb. Žalovaný dále konstatoval, že zákon č. 1/2009 Sb. prošel standardní legislativní procedurou, a odkázal na důvodovou zprávu k tomuto zákonu, ze které lze vyčíst smysl přijetí tohoto zákona – účinnější využití finančních možností v rámci reformy veřejných financí a spravedlivější rozložení daňové zátěže. Žalovaný v závěru vyjádření také odkázal na rozsudek NSS ze dne 15. 8. 2012, č. j. 1 Afs 27/2012, ze kterého krajský soud při svém rozhodování vycházel. Závěrem žalovaný navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl a nepřiznal žalobci náhradu nákladů řízení.

III. Posouzení věci krajským soudem

Krajský soud vycházel při posouzení věci ze znění ust. § 9 odst. 1 písm. g) zákona o dani z nemovitostí ve znění účinném do 31. 12. 2008, kdy platilo, že od daně ze staveb jsou osvobozeny nové stavby obytných domů ve vlastnictví fyzických osob nebo byty ve vlastnictví fyzických osob v nových stavbách obytných domů, pokud tyto stavby nebo byty slouží k trvalému bydlení vlastníků nebo osob blízkých, a to na dobu 15 let počínaje rokem následujícím po roce, v němž 1) nové stavby začaly být způsobilé k užívání na základě oznámení stavebnímu úřadu, 2) pro nové stavby byl vydán kolaudační souhlas nebo kolaudační rozhodnutí. Kromě toho krajský soud poukázal na článek I bod 1. zákona č. 1/2009 Sb., který uvedené ustanovení zákona o dani z nemovitosti s účinností od 1. 1. 2009 bez náhrady zrušil, přičemž článek II bod 1. zákona č. 1/2009 Sb. zároveň stanovil, že pokud nárok na osvobození od daně ze staveb dle zákona o dani z nemovitostí vznikl, osvobození se poskytne naposledy ve zdaňovacím období 2009.

Krajský soud stran zjištěného skutkového stavu dále konstatoval, že je zřejmé, že kolaudační rozhodnutí Městského úřadu v Prostějově týkající se novostavby rodinného domu stěžovatele ze dne 6. 5. 2008 č. j. PVNU 52531/2008 61, nabylo právní moci dne 29. 5. 2008. V roce 2009 proto stěžovateli poprvé vznikl nárok na osvobození od daně z nemovitostí. Ve smyslu ustanovení čl. II bod 1 zákona č. 1/2009 Sb. mohl naposledy (a

v jeho případě také poprvé) uplatnit nárok na osvobození od daně z nemovitostí dle § 9 odst. 1 písm. g) zákona o dani z nemovitostí v roce 2009.

Krajský soud se neztotožnil s názorem stěžovatele, že na základě kolaudačního rozhodnutí mu vznikl nárok na osvobození od daně z nemovitostí na dobu patnácti let. Z citované právní úpravy je nepochybné, že daň z nemovitosti se vyměřuje samostatně na každé zdaňovací období a naplnění podmínek pro osvobození je pak posuzováno rovněž vždy samostatně ve vztahu k předmětnému zdaňovacímu období. Z tohoto pohledu pak nelze chápat lhůtu 15 let, v níž by mohl stěžovatel uplatňovat nárok na osvobození od daně z nemovitostí, jako jednolitý a nedělitelný časový úsek, ale pouze jako maximální možnou dobu, po kterou lze osvobození od daně poskytovat za splnění dalších zákonných podmínek, a to vždy na každé zdaňovací období samostatně. Krajský soud v této souvislosti odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 8. 2012, č. j. 1 Afs 27/2012 - 46.

Krajský soud připustil, že stav vyvolaný změnou právní úpravy, tj. zákonem č. 1/2009 Sb. s účinností od 1. 1. 2009 je skutečně nutno hodnotit jako retroaktivitu nepravou. Uvedený zákon mění, resp. ruší právní následky založené dřívějšími právními předpisy do budoucna s tím, že skutečnosti, které vedly k osvobození od daně z nemovitostí, již pro dobu budoucí takový účinek nemají, pouze s výjimkou zdaňovacího období roku 2009. K nepravé retroaktivitě se krajský soud vyjádřil nejprve obecně, s odkazem na judikaturu Ústavního soudu (nález ze dne 4. 2. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 21/96, usnesení ze dne 8. 7. 1999, sp. zn. Pl. ÚS 11/99) s tím, že ačkoliv je nepravá retroaktivita přípustná, nelze vyloučit případy, kdy zájem jednotlivce na aplikaci předchozí právní úpravy v konkrétním případě převáží nad veřejným zájmem na její změně s ohledem na zásadu právní jistoty a ochrany důvěry v právo. K tomu krajský soud uvedl nález Ústavního soudu ze dne 12. 7. 2011, sp. zn. Pl. ÚS 9/08, jež pro oblast daní upřesnil podmínky nepravé retroaktivity v tom smyslu, že v daňovém zákonodárství je s ohledem na jeho poslání přípustná tehdy, je-li to potřebné k dosažení zákonem sledovaného cíle a není-li narušen princip rovnosti adresátů práva.

Krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku dále vycházel z rozsudku zdejšího soudu ze dne 15. 8. 2012, č. j. 1 Afs 27/2012 - 46, přičemž část tohoto rozhodnutí krajský soud citoval, především stran legislativního řešení časového střetu a důvodů přijetí zákona č. 1/2009 Sb. V posuzované věci neshledal krajský soud žádné skutkové ani právní důvody, pro které by se od citované právní argumentace Nejvyššího správního soudu odchýlil. Ani v posuzované věci nelze dle krajského soudu dospět k jinému závěru, než že osobní zájem stěžovatele na zachování předchozí právní úpravy představovaný újmou v podobě povinnosti platit daň z nemovitostí nemůže převážit důvody veřejného zájmu, které vedly ke změně právní úpravy. Proto krajský soud nedospěl ani k závěru, že by nepravá retroaktivita, kterou zákon č. 1/2009 Sb. přinesl, byla ústavně nepřípustná a nevyužil svého práva předložit věc Ústavnímu soudu podle čl. 95 odst. 2 Ústavy, jak se domáhal stěžovatel.

IV. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud dále přistoupil k posouzení kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

V projednávané věci stěžovatel rozsudku krajského soudu vytýká především jeho nezákonnost. Krajský soud dle stěžovatele nesprávně posoudil právní otázku přípustnosti a ústavní konformity nepravé retroaktivity plynoucí ze zákona č. 1/2009 Sb.

Nejvyšší správní soud se otázkou interpretace zákona č. 1/2009 Sb. již zabýval v citovaném rozsudku ze dne 15. 8. 2012, č. j. 1 Afs 27/2012 - 46. Zákonný text je v judikatuře zdejšího soudu interpretován ve prospěch přípustnosti retroaktivity uvedeného zákona.

Ze spisového materiálu vyplývá, že kolaudační rozhodnutí na stavbu v případě stěžovatele bylo vydáno v roce 2008, dle ust. § 9 odst. 1 písm. g) zákona o dani z nemovitostí, ve znění účinném do 31. 12. 2008, poprvé (v intencích právní úpravy do 31. 12. 2008) by mu vznikl nárok na osvobození od daně z nemovitostí od 1. 1. 2009 Daň z nemovitosti se vyměřuje na zdaňovací období podle stavu k 1. lednu roku, **na** který je daň vyměřována (na rozdíl od úpravy např. u daní z příjmů, které se vyměřují za uplynulé zdaňovací období). Pro posouzení vzniku daňové povinnosti stěžovatele tedy byl rozhodný stav k 1. 1. 2009; S účinností od 1. 1. 2009 však zákonem č. 1/2009 Sb. došlo ke zrušení osvobození od daně z nových staveb, a zároveň bylo stanoveno, že *„[p]okud vznikl nárok na osvobození od daně ze staveb podle § 9 odst. 1 písm. g) zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění účinném* ***do dne nabytí účinnosti tohoto zákona,*** *osvobození se poskytne naposledy ve zdaňovacím období 2009."* S ohledem na skutečnost, že nárok na osvobození od daně z nemovitostí v uvedeném smyslu stěžovateli nevznikl ve znění účinném do dne nabytí účinnosti zákona č. 1/2009 Sb., tj. do 31. 12. 2008, a po 1. 1. 2009 již tento nárok nemohl vzniknout, *de iure* neexistoval, stěžovateli byla vyměřena daň ve smyslu § 13b zákona o dani z nemovitostí, tzn. podle stavu k 1. lednu roku, na který je daň vyměřována, a tedy bez osvobození. Stěžovatel by mohl využít první a současně i poslední rok, v němž by mohl osvobození využít, tj. rok 2009, pouze tehdy, vznikl-li by mu nárok na osvobození k 1. 1. 2008 (nemovitost by tedy musela být zkolaudována již v roce 2007) – viz § 9 odst. 2 písm. g) zákona - osvobození lze uplatnit rokem následujícím po roce, v němž byl vydán kolaudační souhlas; tak tomu však nebylo.

Na tomto místě považuje Nejvyšší správní soud argumentaci stran uplatnění nároku stěžovatele „poprvé, a také naposledy v roce 2009", za ne zcela přiléhavou, neboť stěžovateli po 1. 1. 2009 nárok na osvobození od daně z nemovitostí ani nevznikl, resp. pro absenci zákonné normy, vzniknout nemohl.

Výjimku ze zrušení osvobození představovalo zdaňovací období roku 2009, jež připouštělo poskytnutí daňového osvobození naposledy pro stavby, které splňovaly podmínku čl. II bodu 1. zákona č. 1/2009 Sb., tzn., jednalo se o nové stavby, které začaly být způsobilé k užívání na základě oznámení stavebnímu úřadu nebo pro něž byl vydán kolaudační souhlas nebo kolaudační rozhodnutí do 31. 12. 2007, a u nichž vznikl nárok na osvobození rokem následujícím, tedy od 1. 1. 2008. O takový případ se však u stěžovatele nejedná.

Nejvyšší správní soud tento stav shodně s krajským soudem hodnotí jako retroaktivitu nepravou. Předmětná úprava zákona č. 1/2009 Sb. totiž nijak nezměnila podmínky vzniku osvobození od daně ani jeho následky pro dobu před svou účinností – o pravou retroaktivitu by se jednalo, jak uvádí i krajský soud, např. v případě, kdy by zákonodárce novelou osvobození od daně zpětně zrušil a požadoval po stěžovateli zpětně zaplacení daně z nemovitostí za již uplynulá zdaňovací období. Naopak zákon č. 1/2009 Sb. pouze pro budoucnost mění, resp. ruší právní následky založené podle dřívějších předpisů. Nejvyšší správní soud již ve svém rozsudku ze dne 15. 8. 2012, č. j. 1 Afs 27/2012 - 46, konstatoval: *„Daň z nemovitostí se vyměřuje na každé zdaňovací období samostatně, a tudíž i naplnění podmínek pro osvobození od daně je třeba zvažovat vždy autonomně ve vztahu k rozhodnému zdaňovacímu období. Zákon pouze umožňuje daňovým poplatníkům v určitých případech nepodávat daňová přiznání, nicméně i v těchto situacích každoročně dochází k vyměřování daně, a tedy i k posouzení naplnění podmínek pro osvobození od ní. Splnění podmínek pro osvobození od daně v jednom zdaňovacím období proto automaticky neznamená, že toto osvobození bude poskytováno i v následujících zdaňovacích obdobích.* Nejvyšší správní soud k otázce přípustnosti nepravé retroaktivity zákona č. 1/2009 Sb. konstatoval, že zatímco u pravé retroaktivity obecně platí zásada její nepřípustnosti, ze které existují striktně omezené výjimky, u retroaktivity nepravé platí naopak zásada obecné přípustnosti, ze které existují výjimky její nepřípustnosti. *„Ačkoliv je tedy nepravá retroaktivita zásadně přípustná, nelze a priori vyloučit, že zájem jednotlivce na aplikaci předchozí právní úpravy v konkrétním případě převáží nad veřejným zájmem na její změně s ohledem na zásadu právní jistoty a ochrany důvěry v právo (blíže viz např. nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 53/10). ”*

Nejvyšší správní soud po zvážení okolností, které zákonodárce vedly k přijetí zákona č. 1/2009 Sb., po posouzení procesu jeho přijetí a konstrukce přechodných ustanovení, jakož i po zvážení dopadů do právní sféry stěžovatele dospěl k závěru, že se v daném případě o nepřípustnou nepravou retroaktivitu nejedná. Zákonodárce je na straně jedné povinován zajistit naplnění účelu právní regulace prostřednictvím flexibilního právního řádu, na straně druhé musí respektovat právní jistotu subjektů práva a poskytovat ochranu jejich legitimnímu očekávání. Zákonodárci tedy nic nebrání v tom, aby pozměnil způsob stanovení určité daně z nemovitostí, za předpokladu, že uvedená úprava bude odpovídat ústavním kautelám. Podmínka respektování legitimního očekávání je splněna, jestliže retroaktivní předpis nebyl vydán náhle a nečekaně a jestliže byla zpětná účinnost právního předpisu řádně odůvodněna. Kasační soud vyšel především z toho, že výnos z daně z nemovitostí je určen obcím, v nichž se nachází příslušné nemovitosti, a je tak určen k využití pro potřeby a blaho jejich občanů. Osvobození od této daně obsažené v § 9 odst. 1 písm. g), ve znění účinném do 31. 12. 2008, reagovalo na neutěšenou situaci v oblasti výstavby bytů a domů k bydlení, která zde nastala po přechodu k tržnímu hospodářství (viz důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o dani z nemovitostí, tisk č. 659, Česká

národní rada 1990 – 1992, digitální depozitář, www.psp.cz). Stát a obce přestaly být hlavními „tahouny“ výstavby a toto břemeno se z velké části přesunulo na soukromé subjekty. Při hledání možností podpory výstavby bytů a domů k bydlení se tudíž jevilo jako vhodné a legitimní ulehčit stavebníkům též tím, že nebudou po určitou dobu nuceni platit nově zaváděnou daň z nemovitostí.

Zákonodárce přikročil ke změně této úpravy, resp. k jejímu zrušení, po šestnácti letech, přičemž, důvody, které jej k tomu vedly (viz důvodová zpráva k zákonu č. 1/2009 Sb., tisk č. 558, Poslanecká sněmovna 2006 – 2010, digitální depozitář, www.psp.cz), považuje Nejvyšší správní soud za legitimní. Za podstatný důvod pro přijetí nové úpravy pak zdejší soud považuje vládou uváděnou nerovnost mezi daňovými poplatníky: zatímco vlastníci starších bytů a domů daň platit musí, vlastníci novostaveb jsou od ní osvobozeni, ač rovněž využívají služeb a infrastruktury obcí, na něž je mimo jiné výnos z této daně určen.

Oproti těmto důvodům přijetí zákona č. 1/2009 Sb., resp. jeho přechodnému ustanovení, staví stěžovatel v podstatě „pouze“ újmu spočívající v nové povinnosti platit daň z nemovitostí. Takový zájem stěžovatele na zachování předchozí právní úpravy však nemůže převážit důvody veřejného zájmu, které ke změně legislativy vedly – tj. společenské a legislativní změny a v jejich důsledku se zvyšující nedůvodnou nerovnost mezi poplatníky daně z nemovitostí. Soud rovněž neshledává nepřípustnou nebo nepřiměřenou konstrukci zvolenou zákonodárcem, tj. jednorázové zrušení osvobození od daně do budoucna s jednoročním odkladem, a to zejména s ohledem na výši daně z nemovitostí a na důvody, jež ke zrušení tohoto osvobození zákonodárce vedly. Kromě toho výši daně vyměřenou stěžovateli (944 Kč za rok 2009, 1629 Kč za rok 2010) nelze zjevně považovat za rdousivou či neúnosnou a stěžovatel ostatně ani nic takového netvrdí.

Nejvyšší správní soud považuje za vhodné poukázat např. na nález Ústavního soudu ze dne 9. 3. 2004, sp. zn. Pl. ÚS 2/02, v němž se mimo jiné uvádí: „Stát má při zdaňování poměrně širokou volnost, avšak i zde platí, že stát může rozhodnout, že jedné skupině poskytne méně výhod než jiné, nesmí však postupovat libovolně a z jeho rozhodnutí musí být patrno, že tak činí ve veřejném zájmu.“

Nejvyšší správní soud na tomto místě konstatuje, že zákonodárce změnu právní úpravy dostatečně a přiléhavě odůvodnil, přičemž v jejím důsledku nedošlo k porušení principu rovnosti adresátů práva ani k narušení jiných ústavně zaručených hodnot. Zájem stěžovatele na osvobození od daně z nemovitostí nepřevážil společenské a legislativní změny, jež stály za přijetím zákona č. 1/2009 Sb. K tomu Nejvyšší správní soud dodává, že protiústavnost retroaktivity rozporovaného zákona č. 1/2009 Sb. neshledal ani Ústavní soud. Usnesením ze dne 10. 1. 2013, č. j. III. ÚS 4242/12, potvrdil rozsudek zdejšího soudu ze dne 15. 8. 2012, č. j. 1 Afs 27/2012 - 46: *„Úprava (ne)osvobození od daně je tímto právním předpisem upravena do budoucna, což je znak normativní změny, proti které zde nelze ničeho namítat, ať již z hledisek podústavních nebo ústavních. Že taková změna v obsahu právního vztahu je akceptovatelná jen za předpokladu, že přinese stěžovateli efekt příznivý, neplatí již zcela očividně.”* Nejvyšší správní soud tedy neshledal, že by nepravá retroaktivita zákona č. 1/2009 Sb. byla ústavně nepřípustná, a proto ani krajský soud nepochybil, když nevyužil

své pravomoci předložit věc k posouzení Ústavnímu soudu podle článku 95 odst. 2 Ústavy, jak požadoval stěžovatel.

Argumentaci stěžovatele, že v případě osvobození od daně z nemovitostí se jednalo o synallagmatický vztah a nelze tak po splnění podmínek ze strany subjektu připustit jednostranné porušení ze strany povinného, tedy státu, považuje Nejvyšší správní soud za ne zcela případnou. Daň představuje platební povinnost, stanovenou zákonem k získání příjmů pro úhradu celospolečenských potřeb, tj. pro naplnění veřejného rozpočtu, aniž přitom poskytuje zdaňovaným subjektům ekvivalentní plnění. Lze sice připustit, že mezi státem jako věřitelem a poplatníkem jako dlužníkem je podobný poměr jako mezi věřitelem a dlužníkem práva soukromého, ale pohledávka daňová se podstatně liší od pohledávky soukromoprávní důvodem právním, neboť pouze zákon stanoví skutečnosti, na jejichž základě vzniká v konkrétním případě právní vztah. Tento obligační vztah je veřejnoprávního charakteru s charakteristickou nadřazeností orgánu veřejné moci. Vzhledem ke skutečnosti, že daň z nemovitostí se vyznačuje nenávratností, za kterou není poskytována přímá protihodnota, lze označit daňově právní vztah mezi státem a daňovým subjektem za asynallagmatickou obligaci – závazek veřejnoprávního charakteru.

Nejvyšší správní soud s přihlédnutím k výše uvedenému shledal kasační stížnost nedůvodnou, neboť nosné důvody pro zamítnutí žaloby z hlediska zákona plně obstojí. Jak vyplývá z výše uvedeného, krajský soud se předloženou věcí pečlivě zabýval, jeho argumentace je přesvědčivá, má oporu v zákoně a nebyl dán tvrzený kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Ze všech uvedených důvodů tak Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost jako celek není důvodná, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný měl ve věci úspěch, příslušelo by mu tedy právo na náhradu nákladů důvodně vynaložených v řízení o kasační stížnosti, z obsahu spisu však plyne, že mu žádné náklady nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. března 2014

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu